

(वीर सहिदहरूको संस्मरणमा कीर्तिपुर, काठमाडौँबाट प्रकाशित)

जि.प्र.का.दर्ता नं ५८/२०६३

सहिद

SAHID WEEKLY साप्ताहिक

SERVICES
• Shaitsu • Thai Massage • Thai Yoga • Body Stretching
• Reflexology • Cranial Sacral Therapy • Healing Touch
• Oil Massage
Kirtipur, Kathmandu, Tel.: 9841253957, 9803321144

तर्ष १२, अंक ४५, पृष्ठ- ६ ने.सं. ११३६ शिल्ला श्व. द्वादशी. ति. सं. २०७२ फागुन ७ गते शुक्रबार FEB. 2016 मूल्य रु. ५।-

कीर्तिपुर नपा: बाटो तथा भवन सम्बन्धी मापदण्ड-२०७२ सार्वजनिकीकरण

कीर्तिपुर । कीर्तिपुर नगरपालिकाले आफ्नो नगरभित्रको बाटो तथा भवन सम्बन्धी मापदण्ड-२०७२ को प्रचारप्रसार आइतबार मंगल उच्च माविको सभाहलमा एक समारोहबीच सार्वजनिकीकरण गरियो ।

सांसदहरु राजन केसी, विनोद श्रेष्ठ, रुपा श्रेष्ठ र नपाका कार्यकारी अधिकृत उद्धवप्रसाद रिजालले संयुक्त रुपमा मापदण्ड पुस्तक लोकार्पण गर्नुभएको थियो ।

त्यसक्रममा प्रमुख अतिथि सांसद केसीले मापदण्डको स्वामित्व सबै नगरबासीले लिएमामात्र कार्यन्वयन सहज हुने बताउनुभयो ।

नेमकिपाका नारायण महर्जनले मापदण्डको

कार्यन्वयनको प्रमुख दायित्व नपाको हो । नपाको कमजोरीको कारण बाटो र भवन निर्माणमा लापरवाही भएको छ भन्नुभयो । घनाबस्तीमा बाटोको मापदण्ड ४ मिटर टोकु अव्यावहारिक हुने भएकोले पुनःविचार गर्नुपर्ने र

अनियमित निर्माण गरेकालाई कडा कारवाही गर्नुपर्ने बताउँदै भूकम्प पीडितले घनाबस्तीमा घर निर्माणक्रममा मापदण्डविपरीत अग्रभागमा सिमेन्ट प्लाष्टर प्रयोग गरेकोमा नपाले ध्यान दिनुपर्ने बताउनुभयो ।

कार्यक्रममा कीर्तिपुर इन्जिनियरिङ समाजका ई.मदन डंगोलले मापदण्डमा केही संशोधन गर्नुपर्ने औल्याउनुभयो । वहाँले घर निर्माण गर्दा मोहडा ६ मिटर हुनुपर्ने मापदण्डले स-साना जग्गा अंशवण्डा पछि निर्माणमा भ्रमेला हुने बताउनुभयो ।

कीर्तिपुर नगरपालिकाका कार्यकारी अधिकृत उद्धव प्रसाद रिजालको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा सांसद विनोद श्रेष्ठ, रुपा श्रेष्ठले पनि बोल्नुभएको थियो ।

कीर्तिपुर नगरपालिकाका प्रशासन अधिकारी सुजिन्द्र महर्जनले कार्यक्रमबारे प्रष्ट पार्नुभएको थियो भने योजना प्रमुख अनुज प्रधान, ई.सागर थापा मगर,

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

श्री आदिनाथ माविको नव निर्मित भवन उद्घाटन सम्पन्न

कीर्तिपुर नपा वडा नं. १३ मा रहेको सरकारी विद्यालय श्री आदिनाथ माध्यमिक विद्यालयको नव निर्मित भवनको उद्घाटन शनिबार सम्पन्न भयो । काठमाडौँ क्षेत्र नं. १० का सांसद राजेन्द्र कुमार केसीको प्रमुख आतिथ्यमा भवनको शिलान्यास गर्ने र साथै पानसमा दीप प्रज्वलन गरी उद्घाटन गरिएको थियो ।

त्यसक्रममा वहाँले विद्यालयको भौतिक पूर्वाधार विकास सँगै गुणात्मक शिक्षा प्रदान गर्न आग्रह गर्नुभयो । दोहोरो शिक्षा रहेसम्म शिक्षा विभेद हुने भएकोले सरकारी विद्यालयको शिक्षक शिक्षिकाबाट बढी मेहेनत गरी उत्पादन गर्नु पर्ने बताउनुभयो ।

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

त्रिवि स्ववियु निर्वाचनबारे नेक्राविसंघको ६ बुँदे सुझाव

काठमाडौँ । स्ववियु निर्वाचनको तयारी गर्न त्रिभुवन विश्वविद्यालयले शिक्षाध्यक्ष प्रा.डा. सुधा त्रिपाठीको संयोजकत्वमा गठित स्ववियु तयारी समिति र नेपाल क्रान्तिकारी विद्यार्थी संघको प्रतिनिधि मण्डलबीच आइतबार भेटघाट भएको छ ।

स्ववियु निर्वाचनको ढाँचा र मिति तय गर्न सबै विद्यार्थी संठनहरूसँग छुट्टा-छुट्टै भेट्ने तयारी समितिको निर्णयानुसार नेक्राविसंघका केन्द्रीय अध्यक्ष नीरज लवज र सचिव नरेश खत्रीसहितको प्रतिनिधि मण्डलसँग भेटेको हो । भेटमा नेक्राविसंघले समितिलाई ६ बुँदे लिखित सुझाव बुझाएको छ ।

नेक्राविसंघले त्रिविको इच्छाशक्तिको अभाव, केही विद्यार्थी संगठनहरूको दम्भपूर्ण दबाव र

देशको राजनीतिक तथा अन्य आरोह अवरोहका कारण प्रत्येक २ वर्षमा हुनुपर्ने स्ववियु निर्वाचन २०६५ साल यता हुन नसकेको ठहर गर्दै स्ववियु निर्वाचन नियमित रुपमा नहुँदा राजनीतिक गतिशीलता, विद्यार्थीहरूको हक-हितका मुद्दा र त्रिवि तथा अन्तर्गतका क्याम्पसहरूको नियमित कार्यसम्पादन प्रभावित भएको विश्लेषण गर्दै नेक्राविसंघले सर्वोच्च अदालतले समयावधि सकेको स्ववियुलाई काम गर्न नदिन फैसला गरिसकेको अवस्थामा स्ववियु निर्वाचनको विकल्प नभएको बताएको छ ।

संघले विगतमा जस्तै कुनै संगठन र संगठनभित्रका गुटको अवाञ्छित दबाबमा आएर मिति घोषणा भएको स्ववियु

निर्वाचन स्थगन नगर्ने प्रतिबद्धता त्रिविबाट आउनुपर्ने सुझावमा उल्लेख गरेको छ ।

नेक्राविसंघले स्ववियु निर्वाचन कुनै पनि संकाय र तहको परीक्षा नहुनेमा जोड दिएको छ ।

त्यस्तै स्ववियु निर्वाचन हुनुअघि क्याम्पसमा गठित विद्यार्थी कल्याण तथा खेलकुद शाखाको प्रावधान खारेज गर्नुपर्ने, त्रिवि स्वयम्ले स्ववियु निर्वाचन ढाँचा आफै प्रस्तावमा ल्याउनुपर्ने र निर्वाचन मिति घोषणापूर्ण सबै तह र संकायमा भर्नाको कार्यक्रम कडाइका साथ बन्द गरिनुपर्ने सुझाव दिइएको छ ।

भेटमा समितिका संयोजक शिक्षाध्यक्ष त्रिपाठीले परीक्षा लगायतका शैक्षिक कार्यक्रम प्रभावित नगर्ने गरी स्ववियुको मिति

प्रस्तावको प्रक्रिया अघि बढाइने बताउनुभयो ।

नेक्राविसंघका अध्यक्ष नीरज लवजले विगतमा कुनै पनि जनविरोधी निर्णयविरुद्ध सडक आन्दोलनमा होमिने विद्यार्थीहरू यतिबेला भारतले नाकाबन्दी थोपर्दा समेत संघर्षमा कममात्र उत्रनुको कारण स्ववियु नहुनु नै भएको बताउँदै नवउदारवादी अर्थ राजनीति अवस्थाले सबैभन्दा पहिले विद्यार्थी आन्दोलनमा हमला गर्ने प्रक्रिया नेपालमा दोहोरिएको बताउनुभयो ।

भेटमा त्रिवि सिनासका निर्देशक कल्याण तथा खेलकुद महाशाखाका निर्देशक गंगाबहादुर थापा र नेक्राविसंघका केन्द्रीय सचिव नरेश खत्री लगायतको उपस्थिति थियो ।

के प्रम ओलीले भारतसाग नेपालको हितमा अडान राख्न सक्लान् ?

काठमाडौँ । भारत नेपालको संविधानलाई निर्वाचन क्षेत्र निर्धारण गर्दा जनसंख्यालाई पहिलो आधार र भूगोललाई दोस्रो आधार लिने गरी संसोधन गराउन सफल भयो । अब भारत प्रदेश सीमाङ्कनमा मधेस एक वा दुई प्रदेश हुने गरी संविधान संशोधन गराउँदैछ । प्रम केपी ओली पनि फागुन ७ गतेबाट सुरु हुने आफ्नो भारत भ्रमण अगावै प्रदेश सीमाङ्कन विवादलाई सम्बोधन गर्न विज्ञहरूसहित मधेसी मोर्चालाई

सम्मिलित गराई राजनीतिक संयन्त्र बनाउन लागि पडैछ । त्यसपछि भारतले बाँकी विषय पनि नेपालको संविधान संशोधन गराएर लिनेछ । किनभने, भारत नेपाललाई बंलादेश वा सिक्किम बनाउन चाहन्छ ।

प्रम ओलीले सुरुका दिनमा जनसंख्या र भूगोल ठूलो भए पनि सार्वभौमिकता बराबर हुने बताएका थिए । भारतले नाकाबन्दी गरेसम्म र तराई मधेसबाट उपद्रव गराएसम्म भारत

भ्रमण नगर्ने बताएका प्रम ओली माघ ९ गते निर्वाचन क्षेत्र निर्धारण गर्दा जनसंख्यालाई पहिलो आधार मान्ने गरी संविधान संशोधन गरेर भारत भ्रमणको लागि तमिसिए । प्रम ओली आफ्नो भारत भ्रमणमा देशको सार्वभौमिकतामा आँच पुग्ने कुनै सन्धि नगर्ने बताउँदै छन् । यसअघिका प्रमहरूले पनि भारतसँग नेपाललाई नोक्सान हुने सन्धि गरेको स्वीकार गर्दैन् । तर सन्धिको यथार्थ नेपालको हितविपरीत छ ।

बहुदलीय व्यवस्था पुनःस्थापनापछिका प्रधानमन्त्रीहरू कृष्णप्रसाद भट्टराईले भारत गएर नेपालका सबै नदी भारतको साभ्ना भएको सहमति गरे, गिरिजाप्रसाद कोइरालाले भारत गएर टनकपुर सन्धि गरे, पछि एमालेले भारतसँग महाकाली सन्धि गर्न साथ दिए, मनमोहन अधिकारी, शेरबहादुर देउवा, माधवकुमार नेपाल, भल्लनाथ खनाल, पुष्पकमल दाहाल

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

आज टोखामा जन साहित्य सम्मेलन

टोखा । जनसाहित्य समाज टोखाको आयोजनामा नवौँ जनसाहित्य सम्मेलन तथा जन सांस्कृतिक कार्यक्रम आज हुँदैछ । नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष एवं सांसद नारायण

मान बिजुक्छे रोहितको प्रमुख आतिथ्यमा हुने साहित्य सम्मेलनमा पुराना तथा नयाँ साहित्यकार, राजनीतिज्ञ, विभिन्न विषयका विशेषज्ञहरूको समसामयिक मन्तव्य

क्रमशः पृष्ठ ५ मा

नेपाली कांग्रेस काठमाडौँमा नयाँ नेतृत्व चयन

नेपाली कांग्रेसको १३ औँ महाधिवेशन यही चैत्र २० गते देखि काठमाडौँको खुल्लामञ्चमा उद्घाटन हुने भएको छ ।

महाधिवेशनको क्रममा स्थानीय गाउँ तथा नगर समितिको सम्मेलन सम्पन्न भइसकेका छन् भने जिल्लाको अधिवेशन जारी छ ।

त्यसै क्रममा बुधबार काठमाडौँ जिल्लाको अधिवेशन सम्पन्न भयो । अधिवेशनले कृष्ण (सवृज) वानियाँको नयाँ नेतृत्व निर्वाचित भएको छ । जसले ६५३

मत पाई प्रतिद्वन्द्वी निवर्तमान जिल्ला सभापति भिमसेन दास प्रधानलाई ९० को फरक मतमा पराजित गरियो ।

उहाँले ५६३ मात्र प्राप्त गरे । सचिवमा राजकुमार नकमीले ६६९ प्रतिद्वन्द्वी अर्जुन पराजुलीले ४४२ र स्वतन्त्र सचिवका उम्मेदवार प्रणय सिंहले ९४ प्राप्त गरे भने कोषाध्यक्षमा पनि गोविन्द प्रसाद पुडासैनीले ६४९, नर्वदा पोखरेलले ४४५ प्राप्त गरेका छन् । नकमी र पुडासैनी वानियाँकै प्यानलबाट विजयी हुनु भएका हुन् ।

ऐतिहासिक जनअन्दोलन २०८६ चैत २० गते शहादत अमर सहिद

लनबहादुर महर्जन
वि.सं. २००६ माघहिराकाजी महर्जन
वि.सं. २०१७ माघराजमान माली
वि.सं. २०२५ मंसिरराजेन्द्र महर्जन
वि.सं. २०३० चैत

सहिद साप्ताहिक

वर्ष १२, अंक ४५, २०७२ फागुन ७ गते शुक्रबार

शंखापुर प्रकाशन समूहको लागि

सम्पादक/प्रकाशक: नारायण महर्जन

कम्प्यूटर टाइप/सेटिङ्ग: सहिद डेस्कटप

सम्पर्क कार्यालय: जहाँ हिटी युवा क्लब - ११

पाँगा, कीर्तिपुर, फोन नं. ४३३०५८३, ९८४१४३६०२२

E-mail:- kipushahid@hotmail.com

kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाडौं

सम्पादकीय...

एउटै पार्टी- पदका लागि हानथाप ?

राजनैतिक पार्टी सिद्धान्त र आस्थामा अटल भई संचालन हुन्छ। पार्टीको सिद्धान्त अनुसार नीति र कार्यक्रम बन्छ। नीति र कार्यक्रमलाई जनतासम्म लगी संगठन सुदृढ र आफ्नो गन्तव्यमा पुग्न संघर्ष गरेको हुन्छ।

पार्टीभित्र व्यक्ति गौन हुन्छ। व्यक्ति पार्टीको निर्देशन, नीति, नियम र अनुशासनमा चल्छ। त्यसकारण जो व्यक्ति सक्षम र जनताबीच पुगेर कार्यक्रम र कार्य गरेको हुन्छ त्यस्ता व्यक्तिको इमानदार, लगनशील नैतिकवान र कार्यशैली हरेर नेतृत्वको पनि जिम्मेवारी सर्वसहमतिबाट दिइन्छ।

सिद्धान्त र आस्था, इमानदार र नैतिकवान, लगनशील र समाज परिवर्तनशीलको भावना राजनैतिक दलहरूले जनताको लागि दिइने शिक्षा हुन्।

तर यहाँ आफूलाई महान्, गौरवशाली पार्टी भनिने एमाले र एमाओवादी पार्टीभित्र र आफूलाई सबभन्दा पुरानो र प्रजातान्त्रिक पार्टी भनिने नेपाली काँग्रेस लगायतका पार्टीहरूको सम्मेलन र नयाँ नेतृत्वमा देखेका, सुनेका गतिविधिले जनतामा राजनीतिक वितृष्णा फैलाएको छ। सत्तासिन दलहरू सत्तामा छँदा जनताको हित र समस्या बिसर्गे र सत्ता बाहिर छँदा जनताको हित गर्ने कुराले दिक्क समाजलाई ठूला दलको पार्टी र जनवर्गीय संगठनको शैली देखेर पनि दिक्क छन्। कमसेकम न्यूनतम राजनैतिक आस्था अनुसार त चल्नु पर्दथ्यो।

पूँजीवादी पार्टीमा लिप्त भएपछि देखाउने चरित्र यस्तै हो। सबैले बुझ्दै आएका छन्। ३ दिनको एमाले निकत आखिलको सम्मेलन एक हप्ता भयो निर्णय भएको छैन प्रतिनिधि विवाददेखि नेतृत्व विवादले झडप समेत सम्मेलन स्थल राजधानीको प्रज्ञा प्रतिष्ठान भएको छ।

नेपाली काँग्रेसको स्थानीयदेखि जिल्लास्तरसम्म नेतृत्वको लागि हानथाप भैइरहेको छ। पैसाको चलखेलसम्म भएको समाचार बाहिरिएको छ। सत्तासिन तीन दलको पार्टी र वर्गीय संगठन पदको भ्रगडामा मात्र अल्झेको स्पष्ट देखिन्छ। प्रजातान्त्रिक पद्धति त हो तर अपवित्र प्रजातान्त्रिक चरित्रले ग्रसित भएको छ।

यस्तो अपवित्र प्रजातान्त्रिक पद्धतिले न पार्टीलाई गतिलो अगाडि बढाउँछ न त जनतालाई फुर्तिलो शिक्षा दिन्छ। यस्ता पूँजीवादी र पूँजीपति शैलीका अवगुणबाट सच्चा राजनैतिक दलबाट शिक्षा लिनु जरुरी छ।

समाज परिवर्तनशील छ समाज परिवर्तनसँगै जनताको जनजीवनस्तर माथि उठाउन राष्ट्रको समृद्ध विकास आदर्श समाज निर्माण गर्ने दिशा सिद्धान्त र व्यवहार सँगसँगै हिँड्ने पार्टीले मात्र गर्न सक्छ।

प्रधानमन्त्रीको भारत भ्रमण सन् १९५० को सन्धीको खारेजी र सीमा नियमित गर्न जोड दिनुपर्ने

विवेक

‘यथास्थितिमा भारत भ्रमण नगर्ने बताउँदै’ आएका प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले यही फागुन ७ गतेदेखि भारत भ्रमण गर्दैछन्। भारत भ्रमणमा के-के विषय प्राथमिकताका साथ उठाउने भन्नेबारे पूर्वप्रधानमन्त्रीहरू, राजनैतिक दलका नेताहरू र विभिन्न व्यक्तित्वहरूसँग सुझाव लिने कार्य जारी छ। फागुन ४ गते व्यवस्थापिका-संसदको बैठक बस्दैछ। संसदको बैठक पनि प्रधानमन्त्रीको भारत भ्रमणको विषयमा छलफल केन्द्रित हुने बताइएको छ। प्रधानमन्त्रीले विदेश भ्रमण गर्नुअघि यस्ता बैठकहरू गर्ने एउटा औपचारिकता हो।

नेपाल सरकारले नेपाल भारतबीचको सम्बन्ध पुनरावलोकन गर्नको लागि विज्ञहरू सम्मिलित एक ‘प्रबुद्ध समूह’ गठन गर्‍यो। भारतका लागि नेपालका पूर्वराजदूत भेषबहादुर थापा, अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका पूर्वआयुक्त सूर्यनाथ उपाध्याय, पूर्वकानूनमन्त्री नीलाम्बर आचार्य र सांसद राजन भट्टराई उक्त समूहमा रहेका छन्। दुई वर्षको कार्यावधि तोकिएको उक्त समूहले सन् १९५० को शान्ति र मैत्री सन्धिदेखि अहिलेसम्म नेपाल-भारतबीच भएका सबै सहमति र सम्झौताहरू अध्ययन गरी सरकारलाई राय-सुझाव पेश गर्नेछ।

तत्कालीन प्रधानमन्त्री मनमोहन अधिकारीले २०५१ सालमा भारत भ्रमणको बेला १९५० को सन्धि पुनरावलोकनको विषय उठाएका थिए। २०६५ सालमा एमाओवादीका अध्यक्ष प्रचण्ड प्रधानमन्त्री भएपछि भारत भ्रमणमा जाँदा उनले नेपाल-भारतबीच भएका पुराना सन्धि-सम्झौताहरूलाई नयाँ परिवेशको सम्बन्धमा पुनःसमीक्षा गर्न सके नेपाल-भारत सम्बन्ध अझ बलियो हुने भनाइ भारतीय समक्षी समक्ष राखेका थिए। तत्कालीन भारतीय प्रधानमन्त्री मनमोहन सिंहले सन्धि पुरावलोकन गर्न तयार भएको उल्लेख गर्दै आवश्यक वातावरण तयार गर्न प्रचण्डलाई नै लगाएका थिए। तर त्यसबारेपछि केही प्रक्रिया अगाडि बढाइएन।

सुशील कोइराला नेतृत्वको सरकारको बेला परराष्ट्रमन्त्री महेन्द्र पाण्डेको भारत भ्रमणको बेला ‘प्रबुद्ध समूह’ गठनको सैद्धान्तिक सहमति भएको र भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीको नेपाल भ्रमणको बेला त्यसलाई औपचारिक सहमति गरिएको थियो। ‘प्रबुद्ध समूह’ गठन गर्नकै लागि भनी नेपाल र भारत सरकारले एक-एक लाख डलर कोषसमेत जम्मा गरेका थिए (हिमालिनी १३ फरवरी, २०१६)।

प्रमले भारतसँग उठाउनुपर्ने मुख्य विषयहरू:

१. सन् १९५० को सन्धिको खारेजी:

भारतले १९५० को सन्धिलाई नेपालमाथि शासन गर्ने हतियारको रूपमा प्रयोग गर्दै आएको छ। अन्तिम राणा प्रधानमन्त्री मोहन शमशेरले भारतबाट बेलायती सम्राज्यवादीहरू भागेपछि भारतले एकतर्फी रूपमा तयार गरेको सन्धिमा हस्ताक्षर गरेका थिए। त्यसपछिका कुनै पनि सरकारले त्यो सन्धिलाई अनुमोदन नगरे पनि भारतले त्यसलाई बहाना बनाई विभिन्न समयमा नेपाललाई अप्ठ्यारोमा पार्दै आएको छ। भारतकै आडभरोसामा नेपालमा शासन गर्न पाउने सोच भएका नेताहरूका कारण पनि भारतलाई आफ्नो अनुकूल काम गर्नको लागि सहज वातावरण बनेको हो।

भारतले सन् १९५० को सन्धिलाई कसरी लिन्छ भन्ने बुझलाई ७ डिसेम्बर, १९८७ मा नेपालका तत्कालीन विदेशमन्त्री शैलेन्द्रकुमार उपाध्याय र भारतीय विदेश सचिवबीच भएको संवाद नै पर्याप्त छ। विदेश सचिवले नेपालका परराष्ट्र मन्त्री उपाध्यायलाई भनेका थिए- ‘सन् १९५० को सन्धिअनुसार दुवै देशका नागरिकहरूप्रति बराबरीको आधारमा व्यवहार गर्नुपर्छ’ (कूटनीति र राजनीति, रमेशनाथ पाण्डे पेज ३०५)। त्यसो त तत्कालीन भारतीय प्रधानमन्त्री राजीव गान्धीले पनि उपाध्यायलाई धम्किको भाषामा भनेका थिए- ‘नेपालले विपत्ति ननिम्त्याउने हो भने १९५० को सन्धिअनुसार भारतसँगको समन्वयमा मात्रै वैदेशिक सम्बन्ध सञ्चालन गर्न, भारतीय नागरिकहरूलाई नेपाली सरह अधिकार र सुविधा दिन राजी हुनुपर्छ’ (उही पेज ३०५)।

विदेशी सँगको सम्बन्धमात्र होइन नेपालको आन्तरिक मामिलामा पनि भारतसँग समन्वय गरेर मात्रै गरिने भन्ने भारतको चाहना हो। संविधानको निहुँमा चार महिनाभन्दा लामो समय नेपाललाई नाकाबन्दी गरेकोबाट त्यसको पुष्टि हुन्छ। भारत नेपाललाई स्वतन्त्र र सार्वभौमसत्ता सम्पन्न राष्ट्रको रूपमा स्वीकार्ने चाहँदैन। भारतीय नागरिकलाई पनि नेपाली नागरिकसरह व्यवहार गर्नुपर्छ भन्ने मान्यताको आधारमा भारतीयहरूलाई सहज नागरिकता दिलाउन र तराईमा व्यापक रूपमा भारतीय नागरिकहरूलाई नेपालको नागरिकता दिलाइसकेपछि अहिले जनसंख्याको आधारमा निर्वाचन

क्षेत्र निर्धारण र राज्य संरचनामा समानुपातिक प्रतिनिधित्वको व्यवस्था गराउन पनि ऊ सफल भयो। संविधानको पहिलो संशोधनले अङ्गिकृत नागरिकहरू पनि राज्यको सबै संरचनामा पुग्न राजमार्ग बनाइदियो। त्यसैले नेपालको टाउकोमा सधैं ‘डेमोक्रेसको तरवार’ भैं भुण्डिरहेको १९५० को सन्धिलाई खारेज गरी नेपाल-भारत पारस्परिक हितको आधारमा नयाँ सन्धि गर्नेतर्फ प्रधानमन्त्रीले भारत सरकारसमक्ष प्रस्ताव राख्नु आवश्यक छ।

२) सीमा नियमित गर्ने सम्बन्धमा:

नेपाल-भारत खुला सीमाबाट दैनिक हजारौं मानिसहरू आवतजावत गर्ने गर्छन्। तस्करहरू, लागूऔषध कारोबारीहरू तथा अन्य प्रकृतिका अपराधीहरूले खुला सिमानाको फाइदा उठाउँदै आएका छन्। नेपालमा अपराध गरी भारतमा लुक्ने र भारतमा अपराध गरी नेपालमा लुक्न आउने स्थितिले नेपाल र भारत दुवै देशलाई हानी भइरहेको छ। सीमावर्ती क्षेत्र नेपाल र भारत दुवै देशका अपराधी लुक्ने स्थानको रूपमा विकास हुँदैछ। त्यसलाई रोक्न सकेमा दुवै देशको हितमा हुनेछ।

नेपालले खुला सीमा नियमित र व्यवस्थित गर्न बारम्बार जोड दिँदै आए तापनि भारतले अहिलेसम्म सकारात्मक रूपमा लिएको देखिँदैन। भारतले चाहेको भए नेपाल-भारत सीमा नियमित गर्न गान्हो विषय होइन। भारत आफ्ना नागरिकहरूलाई नेपालमा छिराएर आफ्नो स्वार्थ पूरा गर्न चाहन्छ। भारतको बंलादेशसित २५४३ किमि, पाकिस्तानसित २०२४ किमि, र म्यान्मारसित १४०३ किमि सिमाना जोडिएको छ। ती देशहरूमध्ये बंगलादेश र पाकिस्तान सन् १९४७ अघिसम्म भारतकै अंग थियो। नेपालको इतिहासमा कहिल्यै पनि विदेशीहरूको प्रत्यक्ष उपनिवेश भएको छैन। नेपाल-भारतबीच जोडिएको १५०३ किमी सिमाना नियमित गर्न भारतको लागि कुनै गान्हो काम होइन। नेपाल-भारत जस्तो खुला सिमाना विश्वमा कुनै पनि देशमा छैन।

आश्चर्यको कुरा के हो भने हवाई मार्ग भएर आवतजावत गर्नेहरूले पासपोर्ट वा परिचय खुल्ने कुनै कागजात भए पनि देखाउनुपर्छ तर सोही व्यक्ति स्थलमार्ग भएर आएमा त्यस्ताको लागि कुनै कागजातको आवश्यकता पर्दैन। कमसेकम त्यतिमात्रै व्यवस्थित गर्न सकेको भए पनि

केही हदसम्म अपराध नियन्त्रण हुनसक्छ। खुला सिमानाको कारण अहिले नेपाल-भारत दुई अलग देश भनी छुट्याउनसमेत मुश्किल छ। यसर्थ प्रधानमन्त्री ओलीले भारत सरकारसमक्ष सीमा नियमित गर्ने विषयमा जोड दिनु आवश्यक छ।

३) भूमि अतिक्रमणबारे:

सन् १८१६ को सुगौली सन्धिपछि नेपालको एक तिहाइ भू-भाग गुमेको छ। त्यसपछिका दिनहरूमा पनि भारतले नेपालको भूमि निरन्तर अतिक्रमण गर्दैछ। जंगे पिलर भत्काउने, उखेलने र नेपाललाई सूचनासमेत नदिई नयाँ पिलर बनाउने जस्ता कानुनविपरीतका कार्यहरू भारतीय पक्षबाट हुँदै आएको छ। पछिल्लो नक्साअनुसार पनि नेपालको कूल क्षेत्रफल १,४७,१८९ वर्ग किमि हुनुपर्ने हो। तर भारतले निरन्तर अतिक्रमण गरी नेपालको विभिन्न ७१ स्थानमा ६० हजार हेक्टरभन्दा बढी नेपाली भूमि अतिक्रमण गरिसकेको छ। नेपालको अतिक्रमित भूमि फिर्ताको लागि पनि केपी ओलीले विशेष पहल गर्नुपर्दछ।

४) मापदण्डविपरीत बनाइएका बाँधहरू भत्काउनेबारे:

भारतले अन्तर्राष्ट्रिय कानूनको ठाडो उल्लंघन गरी सीमावर्ती क्षेत्रमा बाँधहरू निर्माण गर्दैछ। लक्ष्मणपुर बाँध, रसियावाल खुर्देलोटन बाँधलगायत थुप्रै बाँधहरू निर्माण गर्दैछ। लक्ष्मणपुर बाँध भत्काउनुपर्ने नेपालको संसदीय समितिले निर्णय गरेको थियो। सीमा क्षेत्रमा कुनै पनि भौतिक संरचना निर्माण गर्दा एकले अर्को देशको अनुमति लिनु अनिवार्य छ। अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डविपरीत बनाइएका लक्ष्मणपुर बाँधलगायतका बाँधहरू भत्काउन र नेपालको अनुमतिविना नयाँ बाँधहरू निर्माण नगर्न केपी ओलीले भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीसँगको भेटमा उठाउनु जरुरी छ।

नेपालको सार्वभौमिकता र स्वतन्त्रतासित सम्बन्धित उपर्युक्त बुँदाहरू सशक्त रूपमा उठाउन र त्यसको कार्यान्वयनको लागि संयन्त्र निर्माण गर्न सकेमा केपी ओलीको भारत भ्रमणको सार्थकता रहनेछ। अन्यथा नेपालको हितविपरीत राष्ट्रघाती सन्धिहरूमा हस्ताक्षर गरेर आएमा ओलीको शासनकाल इतिहासमा कलंकित भएर रहनेछ। प्रधानमन्त्री ओलीले राष्ट्र हितको पक्षमा उभिएर महाकाली सन्धिको पाप पखाल्ने अवसरको रूपमा अहिलेको भारत भ्रमणलाई उपयोग गर्न सके अनुपयुक्त हुनेछैन। २०७२/११/३

हार्दिक बधाई

यस मंगल उ.मा.वि.मा प्राथमिक तहदेखि नै अध्ययन गरेर हाल यसै उ.मा.वि तथा मंगल बहुमुखी क्याम्पसका छात्रा सुश्री सन्ध्या श्रेष्ठ (कक्षा ११), छात्रहरु श्री पवन महर्जन (बि.एड. तेस्रो बर्ष) र बिकी राज महर्जन (बि.एड. दोस्रो बर्ष) **१२ औं दक्षिण एसियाली खेलकूद (साग)** मा महिला र पुरुष खे खे खेलमा सहभागी भई तृतीय स्थान हासिल गरी देशका लागि कास्य पदक दिलाई देशको गौरव बढाउन सफल हुनु भएकोमा हार्दिक बधाई रापन गर्दछौं ।

अध्यक्ष

क्याम्पस व्यवस्थापन समिति

क्याम्पस प्रमुख

तथा

मंगल बहुमुखी क्याम्पस परिवार

अध्यक्ष

विद्यालय व्यवस्थापन समिति

प्राचार्य

तथा

मंगल उच्च मा.वि. परिवार

रातो मच्छिन्द्रनाथ सम्बन्धी पुस्तक विमोचन

काठमाडौं । नेपालको सबैभन्दा लामो र लोकप्रिय जात्रा रातो मच्छिन्द्रनाथको रथ जात्रा कहिले सुरु भयो भन्ने बृहद् ऐतिहासिक तथ्य संकलन गरी तयार पारिएको श्री करुणामय (बुंगचोया) बाख्रे नामक महत्वपूर्ण पुस्तक पहिलोपटक देवनागरी लिपिमा प्रकाश भएको छ ।

आजभन्दा १०२ वर्षअघि बौद्धविद्वान बुद्धरत्न शाक्यले विभिन्न वंशावली तथा बौद्धग्रन्थका आधारमा नेपाल भाषाअन्तर्गतको प्रचलित लिपिमा लेख्नुभएको थियो । त्यसबेला नेपालमा पुस्तक छान्ने प्रेस नभएका कारण भारतको कलकत्तामा छपाइ भएको थियो ।

अनुवादक तथा बौद्धविद्वान ज्योतिरत्न शाक्यले उक्त पुस्तकलाई देवनागरी लिपिमा अनुवाद गर्नुभएको हो । सो पुस्तकको मूल्य रु.७००/- तोकिएको छ ।

शाक्य नेवा म्युजियमले शनिबार गरेको एक कार्यक्रममा सुगत बौद्ध महाविहारका प्राचार्य डा. शान्तहर्ष बज्राचार्यले सो पुस्तकको विमोचन गर्नुभयो ।

भण्डै १४०० वर्षअघि भक्तपुरका राजा बलदेवको शासनकालमा नेपालमा १२ वर्षसम्म अनावृष्टि भएपछि रातो मच्छिन्द्रनाथको दर्शन गर्न पाउँ भनी सर्पहरुलाई आसन जमाई तपस्या गरी बसेका गोरखनाथलाई आसनबाट उठाउन त्यसबेलाका तान्त्रिक गुरु बन्धुदत्त बज्राचार्यले

रातो मच्छिन्द्रनाथलाई भारतको कामाकामाक्षबाट वंशावलीमा उल्लेख गरिएको छ ।

कलिंगत संवत् ६७६ देखि मच्छिन्द्रनाथको रथ जात्रा सुरु भएको विश्वास गरिएको भए पनि एक हजार ४०० वर्ष अघिसम्मको मात्र ऐतिहासिक तथा तथ्यगत प्रमाण रहेको बौद्धविद्वानहरुले बताएका छन् ।

नेवार समुदायको बाहुल्य भएको काठमाडौं सहित ललितपुर, दोलखा, बनेपाको नालाजस्ता स्थानमा मच्छिन्द्रनाथको मूर्ति स्थापना गरी पूजापाठ हुने र रथ जात्रा भएको पाइन्छ ।

यसअघि पं. अमोघबज्र बज्राचार्यले लेख्नुभएको पुस्तकमा १०८ करुणामयको ऐतिहासिक तथ्य तथा वृत्तान्तको व्याख्या गरिएको थियो ।

कार्यक्रममा पुरातत्वविद् डा. साफल्य अमात्यले नेपालको सबैभन्दा लोकप्रिय जात्राका रूपमा रहेको मच्छिन्द्रनाथको रथ जात्राको ऐतिहासिक तथ्यसहितको पुस्तकबाट अनुसन्धानकर्ता तथा पाठकका लागि उपयोगी रहेको चर्चा गर्दै विभिन्न जात्रा मनाउने नेवार समुदायको बाहुल्य भएका क्षेत्रहरु काठमाडौं, ललितपुर, दोलखा तथा बनेपाजस्ता क्षेत्रमा मच्छिन्द्रनाथको मूर्तिको स्थापना, जात्रा मनाउने प्रचलन रहेको जानकारी दिनुभयो ।

प्राचार्य प्रा. शान्तहर्ष बज्राचार्यले महाबोधिसत्व,

करुणामय, आदि नामबाट परिचित मच्छिन्द्रनाथ ललितपुरको बुङ्ग भन्ने स्थानमा रहेकोले रातो मच्छिन्द्रनाथलाई नेवारी भाषामा बुङ्गचो भन्ने गरेको जानकारी दिनुभयो ।

त्रिभुवन विश्वविद्यालय अन्तर्गतको नेपाल भाषा केन्द्रीय विभागका प्रमुख तुलसीलाल सिंहले रातो मच्छिन्द्रनाथसम्बन्धी ऐतिहासिक पुस्तकबाट त्यसबेलाका ऐतिहासिक तथ्यलाई जनता समक्ष पुऱ्याउन सहयोग मिलेको बताउनुभयो ।

जाँड-रक्सी

को कुलत थाहै नदिई छुटाउन

टाड-कम्मरको दुःखाई निको पार्ने

घुँडाको दुखाई निको पार्ने

मोटोपना तुरुन्तै घटाउन/बढाउन

चार्याँ-पोतो इण्डीफोर चाउरीपना

गर्भावस्थापछिको पेटको विरा हटाउन

पुरुष यौन उत्तेजना बढाउन, लिड्को

लम्बाई तथा मोटाई बढाउन

स्तन घटाउन तथा बढाउन

कपाल मर्न तुरुन्तै रोक्न

फिटनेस प्वाइन्ट ट्रेडिङ्ग

नेपाल टेलिकमको ठीक अपोजिट

कीर्तिपुर, बाहिरीगाउँ

फोन नं. ४३३६७०१, ९८०३५०२२५९

हाइड्रोपावरको लाइसेन्स 'होल्ड' गर्दै भारतीय कम्पनी

सरकारले एक वर्षमा देशबाट लोडसेडिङ्ग अन्त्य गर्ने उद्घोष पटकपटक गरिसकेको छ । तर त्यसअनुसारको तयारीमा तदारुकता देखिएको छैन ।

उता पूर्व सरकारहरुले लोडसेडिङ्ग अन्त्यको नाममा हजारौं मेगावात विद्युत उत्पादनको लाइसेन्स वितरण गरेको तर एउटा पनि सम्पन्न नगरेको कटु यथार्थ प्रकाशमा आएको छ ।

विद्युत विकास विभागले दिएको जानकारी अनुसार भारतीय कम्पनीले करिब ६ हजार मेगावात विद्युत उत्पादन क्षमताका डेढ दर्जन जलविद्युत आयोजनाको लाइसेन्स लिएपनि हालसम्म एउटा पनि आयोजना सम्पन्न गरेका छैनन् ।

नेपालका खोला ओगट्ने उद्देश्यले मात्रै लाइसेन्स लिएको आरोप भारतीय कम्पनीले खेप्दै आएका छन् ।

भारतीय सरकारी तथा निजी कम्पनीले लाइसेन्स लिएका जलविद्युत आयोजनाको क्षमता ५० देखि ९ सय मेगावातसम्म छ । नेपाल सरकारले भारतीय कम्पनीलाई ओजना सम्पन्न गरी भारतमा विजुली निर्यात गर्ने गरी लाइसेन्स दिएको छ ।

यसअघि नै सरकारले भारतीय कम्पनीहरुलाई दिएको करिब ७ हजार मेगावात बराबरको विद्युत उत्पादन गर्ने इजाजत खारेज भइसकेको बताइन्छ ।

९ सय मेगावात विद्युत उत्पादन क्षमताको माथिल्लो कर्णाली जलविद्युत आयोजनाको लाइसेन्स लिएको ६ वर्ष भएसकै पनि भारतीय आशलाग्दो काम गर्न सकेको छैन ।

जिएमआरले नै लमजुङ्गमा पर्ने ६ सय मेगावातको माथिल्लो मर्स्याङ्दी-२ आयोजनाको लाइसेन्स लिएपनि निर्माण गर्ने सुरसार छैन ।

त्यसैगरी, सतलज जलविद्युत निगमले ९ सय मेगावात क्षमताको अरुण तेस्रो आयोजनाको लाइसेन्स लिएको ६ वर्ष पूरा भयो । काम गरेको भए यस बेलासम्म निर्माण सम्पन्न भइसक्यो तर यो आयोजना पनि अझै अन्यौलमै छ ।

लाइसेन्स 'होल्ड' गरिएका परियोजना

आयोजना	कम्पनी	क्षमता (मेगावात)
माथिल्लो कर्णाली	जिएमआर	९००
अरुण तेस्रो	सतलज जलविद्युत निगम	९००
दूधकोसी -२	मेतास मिनरल रिसोर्सेस	१३८
दूधकोसी - ४	केभिएआर इन्डिया इन्फ्रा विद्युत् भेन्चर्स	३५०
कर्णाली - ७	लान्को इन्फोटेक	३३०
ठूली भेरी	गेज	१२१
भेरी - १	केएसके इनर्जी भेन्चर्स	४४०
घान्द्रक	पञ्चाजन्य हाइड्रो	१११
ठूली भेरी - १	त्रिशक्ति ऊर्जा	११०
भेरी - (जलासययुक्त)	सनराइज हाइड्रोपावर	४८०
माथिल्लो मर्स्याङ्दी -२	जिएमआर	६००
बूढी गण्डकी 'क'	पटेल इन्जिनियरिङ	१३०
बूढी गण्डकी 'ख'	पटेल इन्जिनियरिङ	२६०
बलेफी	त्रिवेणी ग्रुप	५०
तिला - १	एसपी पावर	४४०
तिला - २	एसपी पावर	४२०

‘कीर्तिपुर नपामा नियम छ तर आफै सजग छैन’ घनावस्ती (Core Area) भित्र नव निर्माण गर्दा

नारायण महर्जन

भवन तथा बाटो सम्बन्धी मापदण्ड २०६५ भवन लागू गरी २०७१ साल भाद्र १५ गतेदेखि नेपाल राष्ट्रिय भवन सहित लागू भैसकेको, २०७२ साल बैशाख १५ गतेको विनाशकारी भूकम्प पश्चात् बस्ती विकास, शहरी योजना तथा भवन निर्माण सम्बन्धी आधारभूत मार्ग दर्शन २०७२ जारी भएको (नेपाल सरकार मन्त्री परिषद्को निर्णयानुसार) २०७२ पौष २९ गते सम्पन्न २२ औं नगर परिषद् बैठकबाट कीर्तिपुर नगरपालिकाको बाटो तथा भवन सम्बन्धी मापदण्ड २०७२ जारी - यी तीनै वटा मापदण्डमा टेकेर घनावस्ती (Core area) (गढपरखाल) का परम्परागत बस्तीहरूमा मूलबाटो कम्तीमा ४ मिटर हुने गरी १० मिटर उचाई सम्मको घर निर्माण गर्न दिइनेछ। यस्ता घरमा सिमेन्ट प्लाष्टर गर्न पाइने छैन (मापदण्डको ४.८.११ -पृष्ठ) व्यवस्था गरेको छ।

घनावस्ती भित्रको नयाँ निर्माणमा नगरपालिकाको मापदण्ड मान्ने कि नमान्ने, मान्नु जरुरी छ कि छैन, नपाको मापदण्ड मानेपछि नगरपालिकाबाट के कस्तो सहूलियत या सुविधा सेवा उपलब्ध गर्दछ छलफल गर्न आवश्यक ठान्दछु।

घनावस्ती नगरपालिकाको दृष्टिकोणबाट

कीर्तिपुर डाँडा (कीनपा वडा नं. १, २, ३, ४, ५, ६, १७) पाँगा-वडा नं. ९, १०, ११, १२) र नगाउँ (वडा नं. १६) लाई इञ्जित गरेको छ। यो बस्तीभित्रको मूल बाटो थोरैमा मात्र ४ मिटर अर्थात् १३ फिटको होला। नत्र प्रायः १३ या ४ फिट भन्दा कम होला।

त्यस्तो मूलबाटो भएको घनावस्तीमा ४ मिटर नै छोड्नु पर्ने फेरि सेट ब्याक १.५ मि. ( ) छोड्नुपर्ने भयो भने अधिकांश गाउँको नयाँ बस्तीमा सार्नु पर्ने देखिन्छ। बाटो फराकिलोसँगै बस्ती भित्रबाट अन्यत्र सार्नु पर्ने हुन्छ। अन्यत्र सार्नु नपा या नेपाल सरकारका सोच के छ अहिले सम्म बाहिर आएको छैन। हाउस पुलिङ (House Pooling) को चर्चा छ तर गृहकार्य बाँकी देखिन्छ।

अर्को भूकम्पबाट भग्नावशेष भएका घरहरूको पुनःनिर्माण घनावस्तीभित्र कसरी गर्ने, घरको नमूना कस्तो हुने तयारीको क्रममै रहेको छ। भूकम्प सम्बन्धी पुनःनिर्माण विधेयक २०७२ जारी भैसकेको छ तर पुनःनिर्माण घरको नमूना सार्वजनिक गरेको छैन। ग्रामीण क्षेत्रको लागि भनेर १७ वटा नमूना घर शहरी विकास मन्त्रालयले जारी गरिसकेको अवस्था छ। भूकम्पले भत्काउन अधिको मूल बाटोमा एकतर्फीबाट मझौला खालका गाडीहरू सजिलै वारपार

गर्न सकिन्छ तर दमकल सजिलै बस्तीभित्र पस्न गाह्रो छ, सकेको छैन।

बाटो जति ठूलो भयो शहरको सुन्दरता वृद्धि होलान् तर सिङ्गै गाउँ जहाँ प्रवेशद्वारदेखि अन्तसम्मको एकरूपता कायम गर्ने भएमा मात्र। नत्र कहीं घर भएको कारण सानो, कहीं घर भत्केको कारण ठूलो बाटो हुने हो भने कुरूप बस्ती हुनेमा पनि हामीले हेक्का राख्नु पर्दछ।

भवन निर्माण मापदण्डमा बढीमा १० मिटर अर्थात् ३३.५ फिट उचाई रहेको छ। भवन निर्माण बढीमा १० मिटर भनेको घर ३ देखि ४ तल्लासम्मको बन्ने छ पारिवारिक ठूलो र सानो हुनेलाई आवास सहज होलान्।

१० मिटरको उचाईमा गच्छे अनुसार बनाई दिँदा एक रुपता नहोला तर पनि मौलिकता र परम्परागत कलात्मक भवन भयो भने त्यसले पनि सुन्दर बनाउलान्। घनावस्तीभित्र अग्र भाग सिमेन्ट प्लाष्टर गर्न पाइने छैन नियम बनायो तर नक्सा पासमै त्यो कुरा उल्लेख नभएकोले होलान् भूकम्प पीडितले बनाइएको नयाँ घर अहिले बनाउन थालेका एक दुई वटामा प्लाष्टर गर्ने काम भैसक्यो।

नगरपालिकाले कसरी

नक्सा पास गरियो। नक्सामै सिमेन्ट र प्लाष्टर नगर्ने शर्त थियो भने सिमेन्ट प्लाष्टर गरिँदा नपा, नपा अन्तर्गतको वडा, वडा परिचालिका जस्तै आधिकारिक अधिकार प्रयोग गर्न पाएकाबाट किन त्यस्तो निर्माण देख्दादेख्दै हेरेर चुप बसे? कतै बाटोभवन सम्बन्धी मापदण्ड हात्तीको देखाउने दाँत मात्र त होइन? होइन भने अब हामीले कति पनि कसैलाई पनि नियम विपरीत, मापदण्ड विपरीत निर्माणमा सतर्क हुन किन कन्जुस्याई गर्ने? मलाई यसै पत्रिकामा प्रकाशित शेखर डंगोलको लेख ‘भूकम्पपछिको निर्माण कस्तो?’ भन्ने विषयमा सचेत गराएको महसुस भयो। घर निर्माण त हामी जसरी पनि बनाउन सक्छौं- कुरूप, बेइज्याको, थरिथरि त्यस्तो घरले न मौलिकता नत सांस्कृतिक महत्व नै भल्काउनेछ। लेखककै शब्द साभार गरी भन्दा घर एकपटक बनाउने हो, भूकम्प प्रतिरोधी, मौलिकता भल्कने, परम्परागत सांस्कृतिक र पर्यटकीय गन्तव्य ताकि घरको बनौटबाट हामी हाम्रो समाज आत्मनिर्भरतिर लम्कन सकेर।

बाटो तथा भवन सम्बन्धी मापदण्डका विशेषताहरू - २०७२ पौष २९ गते सम्पन्न

२२ औं नगर परिषद् बैठकबाट कीर्तिपुर नगरपालिकाको भवन तथा बाटो सम्बन्धी मापदण्ड- २०७२

आधारभूत विशेषताहरू

- निर्माण स्थलको न्यूनतम क्षेत्रफल ९० व.मि. र चौडाई ६ मि. तोकिएको (२.२०)

- मञ्जुरीका आधारमा बाटो कायम गरी नक्सा पास नहुने। नापी नक्सामा नै कम्तीमा ६ मि. को प्रयोजनका लागि कित्ता काट गर्नुपर्ने (२.३.१)

- मञ्जुरीनामाका आधारमा मापदण्ड पुर्‍याई भवन निर्माण गर्न अनुमति नदिइने। मापदण्ड प्रतिकूल हुने गरी कित्ताबाट गर्न नपाइने (४.८.१)

- मापदण्ड प्रतिकूल हुने गरी कबूलियत गराई भवन निर्माण ईजाजत वा निर्माण सम्पन्न प्रमाण पत्र नगरिने। (४.८.२)

- सार्वजनिक चोक, पर्ति जग्गा, पाटी, पौवा, सत्तल, मन्दिर, पीठ, ढुंगेधारा, विहार, पोखरी, नदी नाला, घाट, आदि सार्वजनिक निर्माणहरूमा तोकिएको मापदण्ड छोडेर मात्र अन्य निर्माण कार्य गर्नुपर्ने।

बाटो तथा भवन निर्माण मापदण्डहरू

- नक्सा डिजाइन गर्न नपाउने - यस कीर्तिपुर न.पा.को आफ्नो कार्यक्रम बाहेकका निर्माण हुने संरचनाहरूको योजना, ढाँचा र

नक्सा बनाउने कार्यमा यस कीर्तिपुर न.पा.मा कार्यरत प्राविधिक प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रुपमा संलग्न हुन नपाउने। (४.९)

- भवन निर्माणको अनुमति दिने: भवन निर्माणको अनुमति दिँदा सम्पूर्ण निर्माणको अनुमति नदिई पहिलो पटक डिपिसिसम्मको मात्र निर्माण अनुमति दिइने। भवन निर्माण मापदण्ड अनुसार सो डिपिसी बनाइएको भए मात्र माथिल्लो तल्लाको निर्माण अनुमति दिइने। (४.६)

- सेट ब्याकको हकमा बाटोको क्षेत्रधिकारबाट न्यूनतम १.५ मिटर छोड्ने पर्ने र उक्त स्थानमा कुनै किसिमको संरचना (Wall, Cantilever, सिढी, पेटी, आदि) राख्न नपाइने। (४.८.६)

- भवन संहिता २०६० अनुसारको ‘ग’ वर्गको भवन निर्माण गर्दा जग्गाको साँधसीमाबाट न्यूनतम १ मिटर छोडेर मात्र भवनको पिलर (Column) वा भार वहन गारो निर्माण गर्न दिइने।

- सीमा पर्खाल निर्माण गर्न स्वीकृति दिँदा साधारणतया १.२ मिटर अग्लो गारो र सो माथि ०.६ मिटर अग्लो जाली राखी दिइने।

- घना बस्ती -core area) का परम्परागत बस्तीहरूमा मूल बाटो कम्तीमा ४ मिटर हुने गरी १० मीटर उचाई सम्मको घर निर्माण गर्न दिइनेछ। यस्ता घरमा सिमेन्ट प्लाष्टर गर्न पाइने छैन।

TURNERS PATHSHALA

WE HAVE :

- Child friendly environment
- Montessori based lab
- Calorie analyzed food
- Health Checkups
- Trained staffs & facilitators

Hurry up for Admission!!!
LIMITED SEATS AVAILABLE!!!

Day Care
Play Group &
Nursery

Phone no. : 01-4331574

Email : turners.pathshala@gmail.com

श्री आदिनाथ.....

वहाँले विद्यालयको पूर्वाधार भौतिक निर्माण र गुणात्मक शैक्षिक विकासको लागि सांसद विकासको लगायत अन्य स्रोत व्यवस्था गर्ने प्रतिवद्धता व्यक्त गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा शहरी विकास मन्त्रालयका पूर्वसचिवले आदिनाथ विद्यालयको मुहार फेरेकोमा सबै प्रति आभार प्रकट गर्दै अब विद्यालयले शिक्षाको विकासमा थप योगदान र देशका कर्णधार विद्यार्थी निर्माण गर्नुपर्ने बताउनु भयो ।

कीर्तिपुर नगरपालिकाका लेखा अधिकृत सानुबाबु परियारले कीर्तिपुर क्षेत्रको सामुदायिक विद्यालयको प्रगतिको लागि केही रकम वार्षिक विनियोजन गरी कार्य गरेको स्मरण गर्नुभयो । वहाँले आदिनाथ विद्यालय कीर्तिपुरमा एउटा प्रतिष्ठित विद्यालय रहेको छ जहाँबाट विशिष्ट श्रेणीमा उत्तीर्ण विद्यार्थीहरू सफल नागरिक बन्ने लक्ष्य लिएको छ भन्नुभयो ।

जनाधार सामुदायिक कलेजका सञ्चालक समितिका अध्यक्ष एवं जनसेवाका पूर्व अध्यक्ष माधवलाल महर्जनले प्राइमरी एजुकेशन प्रोग्राम (पीइपी) का संरक्षक शिक्षाप्रेमी जर्मनी नागरिक विकिफिल्ड गेफर्नले आदिनाथ विद्यालयको भौतिक निर्माण पहिलो तल्लाको लागि १६ लाख आर्थिक सहयोग गरेको बताउनुभयो ।

वहाँले काठमाडौंमै एउटै मात्र प्राविधिक शिक्षालय जनसेवामै भएको र हाल कक्षा ११, १२ सम्म पनि प्राविधिक पढाइ भएकोमा गर्व गर्नुभयो । CTEVT बाट त्यही विषय पढ्दा ५/६

लाख लाग्छ भने जनसेवाको प्राविधिक शिक्षालयमा १५ हजारले पढ्न पाउने भएकोले ९, १० कक्षा देखि नै प्राविधिक विषय लिई अध्ययन गर्न आग्रह गर्नुभयो ।

सशस्त्र प्रहरी कालिन्चोक गणका एस.एस.पी.ले विद्यालयको शैक्षिक विकासमा आदिनाथले खेलेको भूमिका प्रति प्रशंसा गर्नुभयो ।

विद्यालयका प्रधानाध्यापक जुजुभाई महर्जनले सबैलाई स्वागत गर्दै विद्यालयको संक्षिप्त इतिहास र आव्यय प्रस्तुत गर्नु भएको थियो ।

विद्यालय व्यवस्थापन समितिका सदस्य सरोज शास्त्रीको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा पूर्व शिक्षक नेत्र, पूर्व विद्यार्थीहरूले पनि बोल्नु भएको थियो ।

सो कार्यक्रममा प्रमुख अतिथि सांसद केसीले भौतिक निर्माणमा सहयोग गर्नु हुने दाता संघसंस्था तथा व्यक्तिलाई कदर पत्र प्रदान गरी सम्मान गर्नु भएको थियो ।

बाटो..... निलकण्ठ समाजसेवी अमात्यलगायतले पनि बोल्नुभएको थियो ।

कीर्तिपुर नगरपालिकाका सार्वजनिक मापदण्डअनुसार अब घनावस्तीमा मूल बाटो कम्तीमा ४ मिटरको हुनेगरी १० मिटर उचाईसम्मको बनाउन पाईने र यस्ता घरमा अग्रभागमा सिमेन्ट प्लाष्टर गर्न पाइने छैन । नयाँ निर्माणमा निर्माण स्थलको न्यूनतम क्षेत्रफल ९० वर्ग मिटर र चौडाई ६ मिटर तोकिएको छ । मञ्जुरीनामाको

आधारमा बाटो कायमगरी नक्सा पास नहुने, बाटो प्रयोग गर्दा नक्सामै किता काट गर्नुपर्ने, सेटब्याक बाटोको क्षेत्राधिकारबाट १.५ मिटर छोड्नुपर्ने र उक्त स्थानमा कुनै किसिमको संरचना बनाउन नपाइने र सेफ्टी ट्याङ्की अनिवार्य बनाउनुपर्ने लगायतका मापदण्डका बुँदाहरू रहेका छन् । के प्रम.....

(प्रचण्ड) र बाबुराम भट्टराई लगायत प्रमहरूले सन् १९५० को नेपाल-भारत सन्धिलाई खारेज गराउन नसकेको मात्र होइन कोसी उच्च बाँध भारतलाई निर्माण गर्न दिन सहमति गरे ।

प्रम बाबुराम भट्टराईले नेपालको हितविपरीत भारतसँग बिप्पा गरे भने प्रम सुशील कोइरालाले नेपालको हितविपरीत भारतसँग माथिल्लो कर्णाली र अरुण तेस्रो सम्झौता गरे । यसकारण प्रम ओलीको भारत भ्रमणमा पनि नेपालको हितविपरीत सम्झौता हुने व्यापक चर्चा छ । नेपाल-भारत खुला सिमानालाई भारतले आफ्नो हितमा दुरुपयोग गर्दैछ । भारतले ४० लाख भारतीयलाई नेपाली नागरिकता दिन लगाएको, नेपालको भूमि अतिक्रमण गरेको, नेपालतर्फ रहेका गिट्टी, बालुवा चोरी गरेको, सालको काठ भारततर्फ तस्करी गराएको, आदि केही उदाहरण हुन् । यसकारण नेपालका प्रमहरूले भारत भ्रमणमा सीमा नियमित गर्ने र भूपरिवेष्ठित देश नेपालको पारवहन अधिकार प्रत्याभूत गर्ने विषय अडानका साथ राख्नु आवश्यक छ । प्रम ओलीले अडान लिन सक्ने हो या होइन, अबै भन्न सकिने अवस्था छैन ।

कण्डै ८ सय कर्मचारीलाई बिदा गर्ने टेलिकमको निर्णय

काठमाडौं । दूरसञ्चार सेवा प्रदायक नेपाल टेलिकमले ७९६ कर्मचारीलाई आकर्षक रकमसहित स्वेच्छिक अवकाश दिने निर्णय गरेको छ । लामो समय काम गरेका पुराना कर्मचारी कटौती गर्ने नीतिअनुसार पहिलो चरणमा ७९६ कर्मचारी कटौती गर्ने निर्णय गरेको हो ।

कर्मचारी कटौतीबारे निर्णय गर्न सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालयका सचिव दिनेशकुमार थपलियाको अध्यक्षतामा बुधबार टेलिकमको बोर्ड बैठक बसेको थियो । टेलिकमले स्थायी भएर

२५ वर्ष सेवा अवधि पूरा गरिसकेका १४-१५६ सय कर्मचारीहरूलाई स्वेच्छिक अवकाश दिने लक्ष्य राखेको छ । बाँकी कर्मचारीहरूलाई पनि यसै आर्थिक वर्षभित्र अवकाश दिइने प्रबन्ध निर्देशक आचार्यले बताए ।

पहिलो चरणमा स्वेच्छिक अवकाश लिनका लागि ८ सय बढी कर्मचारीले आवेदन दिएका थिए । अवकाश लिनेहरू एकदेखि एघारौँ तहसम्मका कर्मचारी रहेका छन् । जसमध्ये ५, ६ र ७ औँ तहका कर्मचारी बढी रहेको प्रबन्ध निर्देशक

आचार्यले जानकारी दिए । टेलिकमका देशभर रहेका कार्यलयहरूमा करिब ५१ सय कर्मचारीहरू कार्यरत छन् ।

नयाँ प्रविधि भित्रिएसँगै कर्मचारी पनि कम आवश्यक हुन थालेको आचार्यले बताए ।

यसका साथै कतिपय कामहरू आउट सोर्सिङबाट गर्न थालेपछि कर्मचारी बढी हुन पुगेका हुन् । अहिले टेलिकमले सुरक्षा गार्ड, मर्मत संभार, सरसफाइ लगायतका लागि आउट सोर्सिङबाट काम गर्न सुरु गरिसकेको छ ।

५४ भाषाको कविता गोष्ठी गरिंदै

काठमाडौं । नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठान मातृभाषा साहित्य विभागले ५४ भाषाको कविता गोष्ठी गर्ने भएको छ । अन्तर्राष्ट्रिय मातृभाषा दिवस (२१ फेब्रुअरी)को अवसरमा आयोजनाको तयारी गरेको विभाग प्रमुख प्राज्ञ श्रवण मुकारुङ्गले जनाए । उक्त कविता गोष्ठीको उद्घाटन राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीबाट हुनेछ ।

देशमा बोलिने १ सय २३ भाषामध्ये प्राप्त कविताबाट छनोट गरिएको हो । अवधी,

आठपहरिया, उर्दु, उराँव, कागते, किसान, कुमाल, कुलुङ, केवरत, खस, खालिङ, गन्गाई, गुरुङ्ग, घले, चाम्लिङ्ग भाषा छन् । त्यसैगरी जिरेल, डोटेली, ताजपुरिया, तामाङ्ग, तीन गाउँले थकाली, थामी, थारु, थुलुङ्ग, दनुवार, दुङ्माली, दुमी, दुरा, धिमाल, नाछिरिङ्ग छन् । साथै नेपालभाषा, पुमा, फाङ्गदुवाली, बज्जिका, बफाङ्गी, बाजुरेली, बान्तावा, बाहिङ, भोजपुरी, मगर खाम, मगर ढुट, मगही, मुगाल,

मैथिली, याक्खा, राजवंशी, लिम्बू, वाम्बुले, शेर्पा, संस्कृत, हुम्ली, हुम्ली-भोटे लामा, ल्होपा र ल्होमी भाषा छन् ।

मातृभाषा दिवसका सन्दर्भमा १ सय ४ वटा कविता प्राप्त भएको उल्लेख गर्दै प्राज्ञ मुकारुङ्गले भने, 'प्राप्तमध्ये स्तरीय कवितालाई संग्रहका रूपमा प्रकाशन गरिने छ ।' प्रतिष्ठानले हरेक वर्ष वाचन गरिने कविताको संग्रह प्रकाशन गर्दै आएको छ ।

आज टोखा.....

प्रस्तुत हुने कार्यक्रम रहेको आयोजक समितिका अध्यक्ष शैलेश डंगोलले सहिदलाई बताउनुभयो ।

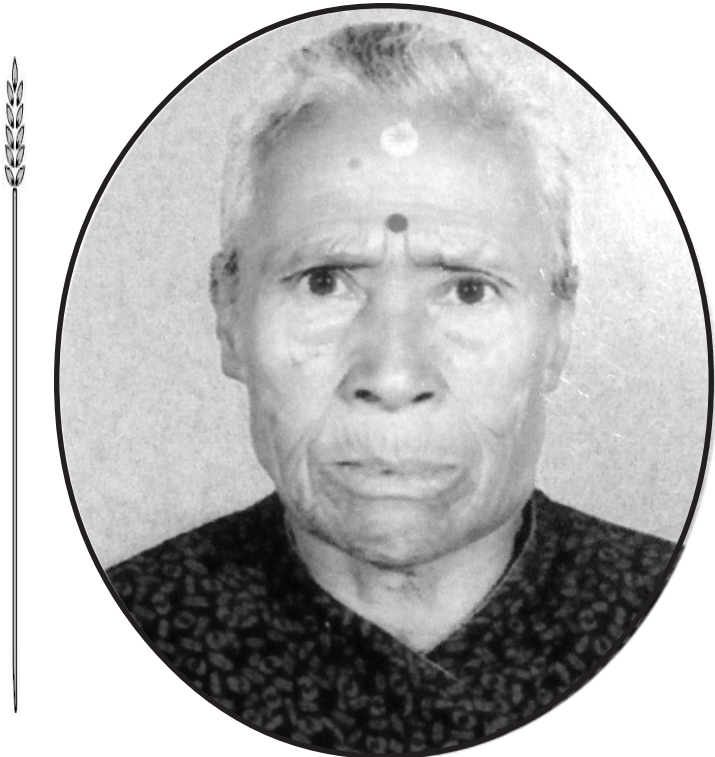
विहान १०:०० बजे

देखि सुरु हुने साहित्य सम्मेलनमा उत्कृष्ट साहित्यकारहरू पुरस्कृत हुनेछन् भने साभ ६:०० बजेबाट जन सांस्कृतिक कार्यक्रम प्रस्तुत हुनेछ ।

साहित्य सम्मेलन सफल पार्न बिहीबार साँझ सुकुण्डा शुभकामना च्याली निकालिएको थियो ।

हार्दिक श्रद्धाञ्जली

स्व. धनमाया महर्जन (तीनथाना)

जन्म: ने.सं. १०६०

स्वर्गारोहण: ने.सं. ११३६

हाम्रा अति मिलनसार मित्र तथा यस विद्यालयका शिक्षक

श्री दिनेश महर्जनका ममतामयी आमा

धनमाया महर्जनको यही माघ २४ गते

सोमबारका दिन ७६ वर्षको उमेरमा असमायिक निधन

भएको

आज १२ औँ दिनको पुन्य तिथिमा

मृत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै

हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं ।

साथै यस दुःखद् घडीमा शोक सन्तप्त परिवारजनले

धैर्य धारण गर्न सक्ने शक्ति प्राप्त होस् भनी

समवेदना व्यक्त गर्दछौं ।

श्री विश्वराष्ट्रिय माध्यामिक विद्यालय

ढल्पा, कीर्तिपुर

साहित्य स्तम्भ

कविता

- रामचन्द्र महर्जन

कसले पो बुझ्ने ?

सलवलाइरहेछन् विस्तारवादी, माफियाहरु र
कालो बजारीमा जनतालाई शोषण गर्न
कसले पो बुझ्ने
अन्याय अत्याचार र शोषित पिडित भई
बाँच्नु परेका छन्
मानिसहरु
कसले पो बुझ्ने
प्रजातन्त्र, लोकतन्त्र र गणतन्त्र आयो
अब त सुख, शान्त र सुविधाका साथ
बाँच्न पाउने भयो भन्छन्
मानिसहरु
कसले पो बुझ्ने
अभाव-अभाव, पीडै पीडा र चिन्तै चिन्ताले
बाँच्नु परेका छन्
मानिसहरु
कसले पो बुझ्ने
खेलिरहेछन् खेल विस्तारवादीले
मधेसी नेताहरुको काँधमा
बन्दुक राखी
कसले पो बुझ्ने ।
सबैको अधिकार हो
देशको स्वतन्त्रताको लागि लड्नुपर्ने
कसले पो बुझ्ने
कसले पो बुझ्ने ।
“कसले पो बुझ्ने”
अधिकारका लागि भौतारिरहेछन्
मानिसहरु
कसले पो बुझ्ने
रोजगार नपाएर विदेशीएका छन्
मानिसहरु
कसले पो बुझ्ने
रोजगार नपाएर बेचिनु परेका छन्
आफ्ना सुन्दरता र जवानी
कसले पो बुझ्ने
अधिकार नपाएर सडक बालबालिका भई
बाँच्नु परेका छन्
बालबालिकाहरु
कसले पो बुझ्ने
गाँस, बास र कपास खोसिएका छन्
भुक्छन् पीडितहरुको
कसले पो बुझ्ने
भ्रष्टाचार, आकाशिएको महंगी सहर बस्नु परेका
छन्
मानिसहरु
कसले पो बुझ्ने

१३ औँ साग सन् २०१८ मा नेपालमा
स्वर्ण विजेता फुटबल खेलाडीलाई भव्य स्वागत

भारतको गोहाटीमा १२ औँ दक्षिण एसियाली खेलकुद फागुन ३ गते सम्पन्न भयो । सागमा भारत १८८ स्वर्ण सहित प्रथम श्रीलंका २५ स्वर्ण सहित दोस्रो, पाकिस्तान १२ स्वर्ण सहित तेस्रो, अफगानिस्तान ७ स्वर्ण, बंगलादेश ४ स्वर्ण र नेपाल ३ स्वर्ण प्राप्त गरेका छन् ।

अर्को साग खेलकुद सन् २०१८ अर्थात् २०७४ मा नेपालमा हुने भएको छ ।

सर्वाधिक चर्चामा रहेको फुटबलमा नेपालले भारतलाई २-१ ले पराजित गरी स्वर्ण हात पारेको थियो । सागका

२३ वर्षको इतिहास दोहोर्‍याउँदै फेरि नेपालले स्वर्ण हात पारेको

हो । फुटबलमा प्रकाश प्रहार र प्रकाशकै पासबाट अधिकारीको डि-एरियाबाट सुन्दर नवयुगको सुन्दर गोललाई विश्वमै चर्चाको विषय बन्यो ।

अर्जुन/अजय स्मृति फुटसलमा पाँगा मावि प्रथम

नेवा: मुक्ति मोर्चा नेपा: कीर्तिपुर नगर समितिको आयोजनामा २१ औँ जनयुद्ध दिवसको अवसरमा राज्यद्वारा बेपत्ता पारिएका कीर्तिपुरका अर्जुन महर्जन र अजय शाहीको स्मृतिमा फुटसल कप प्रतियोगिता फागुन ३ गते कृतिनगर फुटसल ट्याङ्गलाफाँट कीर्तिपुरमा सम्पन्न भयो ।

कीर्तिपुर नगरस्तरीय अन्तरविद्यालय ९ वटा विद्यालयबीच भएको खेलमा फाइनलमा पाँगा मावि र जनसेवा

उमावि पुर्न सफल भएको थियो ।

फाइनलमा पाँगा माविले जनसेवालाई ६-३ गोल गरी प्रथम स्थान हासिल गरेको थियो ।

विजयी टिमलाई नेकपा माओवादी स्थायी समिति सदस्य तथा प्रवक्ता खड्ग बहादुर विश्वकर्माको ट्रफी, प्रमाणपत्र प्रदान गर्नुभएको थियो ।

प्रतियोगिता फागुन २ गते सुरु भएको थियो ।

एडुगार्टन मन्टेश्वरी प्रि-स्कूल उद्घाटन

सहिद सम्पादकता

कीर्तिपुर नगरी शैक्षिक गन्तव्यको केन्द्रको रूपमा स्थापित नगर हो । सबैभन्दा पुरानो विश्व विद्यालय त्रिभुवन विश्वविद्यालय, सरकारी र निजी कलेज र विद्यालय यथेष्ट हुँदाहुँदै पनि प्रि-स्कूल पनि खोल्ने क्रम जारी रहेको छ । शिक्षा व्यावहारिक र उपयोगी बनाउन स-साना नानीहरु देखि नै गुणात्मक शिक्षा दिन कीर्तिपुर नपा वडा नं. ११ सालिक नेर फागुन १ गते श्री पञ्चमी सरस्वती पुजाको दिनमा एडुगार्टन मन्टेश्वरी प्रि-स्कूल तथा डे केयर संस्थाको

विधिवत उद्घाटन गरियो ।

शिक्षाका देवी सरस्वती मन्दिर स्कूलका निर्देशक नानु काकीले पुजा आज गदै शुभारम्भ गरेको थियो । त्यस अवसरमा विद्यालयका सल्लाहकार भवानी शर्मांले एडुगार्टन विद्यालय कीर्तिपुर शहरमा व्यवहारिक र उपयोगी गुणात्मक शिक्षा दिन स्थापना गरेको बताउँदै यो मन्टेश्वरी विद्यालयमा अहिले प्लेग्रुप र नर्सरीमा भर्ना खुलेको जानकारी दिनुभयो ।

त्यही दिन भर्ना भएका स-साना विद्यार्थीलाई अक्षराम्भ सहित पेन्सिल, कपी र विद्यालयको

परिचय पुस्तिका वितरण गर्नु भएको थियो ।

आँखा परीक्षण शिविर सम्पन्न

कीर्तिपुर । कीर्तिपुर बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्था लि. र युवा नेत्र सेवाको संयुक्त आयोजनामा निःशुल्क आँखा परीक्षण तथा निःशुल्क औषधी वितरण कार्यक्रम फागुन १ गते शनिबार नगरमण्डप

श्रीकीर्ति विहार नयाँबजारमा सम्पन्न भयो ।

कीर्तिपुर बहुउद्देश्यीय सहकारी संस्थाका अध्यक्ष दिल बहादुर महर्जनले उक्त कार्यक्रम उद्घाटन गर्नुभएको थियो । त्यसक्रममा वहाँले शिविरबारे जानकारी गराउँदै कीर्तिपुर क्षेत्रका जनसमुदायले निःशुल्क आँखा परीक्षणमा सहभागी हुनु भई स्वास्थ्य लाभ गर्न सकोस् र परीक्षणमा आउनु भएका जनसमुदायहरु र युवा नेत्र सेवा टिममा आउनु हुने स्वास्थ्यकर्मीहरु र संस्थाका स्वास्थ्य सेवा उपसमिति र श्रीकीर्ति विहारलाईसमेत धन्यवाद दिनुभयो ।

उक्त कार्यक्रम युवा नेत्र सेवाका अध्यक्ष तथा नेत्र अधिकृत सिद्धार्थ रजितको नेतृत्वमा ९ जनाको टोलीसहित डा. रिता राजभण्डारीबाट आँखा परीक्षण

तथा निःशुल्क औषधी वितरण कार्य भएको थियो ।

युवा नेत्र सेवाका अध्यक्ष श्री सिद्धार्थ रजितले विगत १७ वर्ष देखि युवा नेत्र सेवा टिमबाट कीर्तिपुरमा निःशुल्क आँखा परीक्षण सेवा दिदै आएको बताउनु भयो । उक्त कार्यक्रममा १८०

जना व्यक्तिहरुले आँखा परीक्षण सुविधा प्राप्त गरेको थियो ।

सहकारी संस्थाबाट सामाजिक कार्य अन्तर्गत मधुमेहबारे जनचेतनामूलक कार्यक्रम र सन्तुलित स्वास्थ्य आहार प्रदर्शनी कार्यक्रम सम्पन्न गरिसकेको छ ।

सारा नेपाली मिलेर अन्याय, अत्याचारको
विरुद्धमा लड्नुपर्छ र यस्तो
अन्याय, अत्याचारबाट मुक्त हुनुपर्छ ।
यही समयको माग हो ।

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
सूचना विभाग